

URSZULA KOPEĆ

Językowy obraz *dobrego człowieka*
w wypowiedziach studentów

Anna Wierzbicka wyrażenie *dobry człowiek* zdefiniowała następująco: „To człowiek, który jest dla innych ludzi taki, jak byśmy chcieli, aby ludzie byli dla innych”¹. Uściślając tę definicję, dodała: „Chcielibyśmy tak samo, tylko ty jesteś lepszym niż ja ekspertem w porównywaniu konkretnych wyników z tym naszym wspólnym ideałem, więc ty mi powiedz: czy dobrze”². Należy jednak zauważyć, że zdaniem Jadwigi Puzyniny „chcenie” musi być kontrolowane przez rozum, doświadczenie własne oraz doświadczenia należące do całej kultury, aby nie podlegało tylko instynktom i emocjom. Językoznawczynie podkreśla, że jej eksplikacje „dotyczą wypowiedzi ludzkich na temat wartości ich znaczenia w sensie sygnifikacji, nie denotacji. Dotyczą one przy tym (...) wypowiedzi zwyczajnych ludzi, nie filozofów”³. Badaczka w swojej ostatniej publikacji książkowej akcentuje, że przymiotnik *dobry* jest synonimiczny wobec wyrażenia „a jest wartością pozytywną”. Według Puzyniny *to, co dobre* (w ogólnym znaczeniu tego słowa) obejmuje wszelkie wartości, także hedonistyczne, witalne oraz pragmatyczne⁴. Językoznawczynie zauważa, że jej definicja nie jest ogólnie przyjęta, chociaż jest często spotykana w literaturze aksjologicznej.

Istotną wypowiedzią na temat znaczeń przymiotnika *dobry*, a także rzeczowników *dobro* oraz *dobroć* jest artykuł Renaty Grzegorzczukowej pt. *Jeszcze w sprawie rozumienia dobra i dobroci*. Zdaniem Grzegorzczukowej należy wyróżnić dwa różne znaczenia przymiotnika *dobry*. Pierwotne, etymologiczne znaczenie było ogólno-aksjologiczne: ‘taki, jaki powinien być, odpowiedni, właściwy’, zaś wtórne – psychologiczne oraz moralne – rozwinęło się później⁵. To ostatnie oznacza pewne cechy psychiczne człowieka (SUMMUM BONUM⁶), które składają się na znaczenie wyraże-

¹ A. Wierzbicka, *Kocha, lubi, szanuje*, Warszawa 1971.

² Tamże, s. 236.

³ J. Puzynina, *Wartości i wartościowanie w perspektywie językoznawstwa*, Kraków 2013, s. 96.

⁴ Tamże, s. 94.

⁵ R. Grzegorzczukowa, *Jeszcze w sprawie rozumienia dobra i dobroci* [w:] *Język w kręgu wartości. Studia semantyczne*, red. J. Bartmiński, Lublin 2003, s. 261–272.

⁶ I. Nowakowska-Kempna, *Konceptualizacja uczuć w języku polskim. Prolegomena*, Warszawa 1995, s. 205.

nia 'dobry człowiek'. W tym przypadku przymiotnik *dobry* ma znaczenie deskryptywno-aksjologiczne, a do jego definiowania służą, między innymi, te formy aktywności ludzi, które są uwarunkowane religią i kulturą⁷.

Sądzi się, że w takiej sytuacji ciekawa będzie odpowiedź na pytanie, jak definiują pojęcie *dobry człowiek* studenci 2. roku studiów magisterskich polonistyki. Badaniom, które przeprowadzono w styczniu 2015 roku, poddano 50 studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego ze specjalności nauczycielskiej. Zostali oni poproszeni o dłuższą odpowiedź na pytanie: Kogo widzisz, co myślisz oraz czujesz, mówiąc o kimś *dobry człowiek*?

Do rekonstrukcji utrwalonego w języku studentów pojęcia wykorzystano aparat semantyki kognitywnej. Służy on ujawnieniu subiektywizacji i określeniu jej miejsca w strukturze eksplikacyjnej oraz ukazaniu tego, co jest charakterystyczne w sposobie językowego postrzegania wyrażenia *dobry człowiek* w wypowiedziach studentów. Warto zauważyć, że znaczenie tego wyrażenia uwzględnia skonwencjonalizowaną wiedzę jednostek oraz obejmuje stereotypowe wzorce myślenia i działania, a także zawiera metafory poetyckie występujące tylko w tekstach badanej grupy. Rolą badacza będzie więc takie odtworzenie struktury wyrażenia, aby uwzględniała ona także konotacje tekstowe⁸. Konsekwencją przyjęcia takiej postawy jest wybór formuły definicji otwartej. Zadaniem takiej definicji jest pokazanie pojęciowych modeli nazw, w których występują zarówno cechy utrwalone w systemie pojęciowym, jak i konotacje słabsze. Pełny opis słowa to właśnie docieranie do cech, które są ukryte głębiej, znajdują jednak potwierdzenie w faktach językowych ujawnionych dzięki introspekcji.

Semantyka, według kognitywistycznych koncepcji języka, obejmuje zarówno cechy jądrowe (dystynktywne), jak i charakteryzujące, traktowane jako konotacyjne, kontekstowe, w różnym stopniu peryferyjne. Większość z nich, zwłaszcza jeśli są to pojęcia abstrakcyjne, jest ujęta metaforycznie. Zdaniem Lakoffa i Johnsona metafora jest centralnym składnikiem codziennego posługiwania się językiem oraz w istotny sposób wpływa na nasze postrzeganie świata, sposób myślenia i działania. Istnienie metafor jest możliwe, ponieważ tkwią one w systemie pojęciowym użytkowników języka, a ludzie przeważnie myślą i postępują według utartych wzorów. Badanie języka pozwala wykryć te wzory. Lakoff i Johnson podkreślają, że system pojęciowy, jakim się posługujemy, ma w znacznej mierze naturę metafor⁹. „Istotą metafory jest rozumienie i doświadczenie pewnego rodzaju rzeczy w terminach innej rzeczy”¹⁰. Dlatego ważne będzie zbadanie, do jakich metafor odwołują się studenci, ponieważ użyte przenośnie będą wyrazem ich doświadczenia. Jest to związane ze spostrzeżeniem Krzeszowskiego, iż „Każdy, kto mówi o rzeczach, których nie można zobaczyć

⁷ Por. też rozważania P. Makowskiego, *Po metaetyce. Dobro i powinność w etykach naturalistycznych*, Kraków 2012.

⁸ A. Pajdzińska, R. Tokarski, *Językowy obraz świata, konwencja i kreacja*, „Pamiętnik Literacki” 1996, z. 4. s. 148.

⁹ G. Lakoff, M. Johnson, *Metafory w naszym życiu*, Warszawa 1988, s. 26–28.

¹⁰ Tamże, s. 27.

ani dotknąć, ani usłyszeć itp. Musi nieuchronnie tak mówić, jakby rzeczy te można było zobaczyć lub ich dotknąć, lub je usłyszeć”¹¹.

Przyjrzyjmy się najpierw twarzy „dobrego człowieka”. Zdaniem Iwony Nowakowskiej-Kempny właśnie twarz jest najbardziej ekspresywną częścią ludzkiego ciała, zaś najistotniejszym jej elementem są oczy. To one w sposób szczególny komunikują, co człowiek czuje, jakie jest jego nastawienie do świata i ludzi. Dlatego też są nazywane „zwierciadłem duszy”¹².

Około 50% respondentów podkreśliło, że dobry człowiek jest uśmiechnięty oraz wesoły. Por.

*Dobry człowiek ma miły wyraz twarzy, jest bardzo często uśmiechnięty (32)*¹³.

Twarz dobrego człowieka jest przeważnie uśmiechnięta i pogodna (36).

Uśmiech dobrego człowieka jest szczery, a nie „przyklejony”. Z jego twarzy bije blask (23).

Twarz takiego człowieka rozjaśniają promienie radości (44).

Dobry człowiek ma łagodne rysy twarzy (48).

Powyższe wypowiedzi dowodzą koherencji metaforycznej z NIEBEM oraz SŁOŃCEM. TWARZ jako SŁOŃCE jest CIAŁEM promieniującym RADOŚCIĄ¹⁴, która rozumiana jest jako FALA ŚWIATŁA¹⁵. Jeśli równocześnie zwrócimy uwagę na fakt, że przemiana energii wiąże się z życiem, to DOBRY CZŁOWIEK, podobnie jak słońce, jest źródłem życia. Pozwala to zestawić frazę *twarz x-a jest pogodna i uśmiechnięta* do konceptualizacji *x żyje pełnią życia*. Ponieważ emisji światła/energii towarzyszy ciepło, z TWARZY DOBREGO CZŁOWIEKA *bije blask*. Zdaniem respondentów głównym źródłem BLASKU są OCZY. Por.

Oczy takiego człowieka skrzę się jak blask mrozu na zamrzniętej gałęzi (28).

Dobry człowiek ma w oczach charakterystyczny błysk (33).

Z jego oczu bije blask, a oczy są zwierciadłem duszy (46).

I. Nowakowska-Kempna uważa, że z konceptualizacją twarzy jako słońca, które przedstawiane jest na rysunkach dzieci w postaci okrągłego przedmiotu/płaszczyzny, zgodna jest konceptualizacja TWARZY jako PŁÓTNA. Twarz to BLEJTRAM, na którym może *malować się radość, miłość* lub *nienawiść, czy gniew*. TWARZ charakteryzowana jest także jako KSIĄŻKA, z której można odczytać uczucia i emocje człowieka (Por. *Dobry człowiek ma miły wyraz twarzy*).

Około 20 procent studentów podkreśla, że DOBRY CZŁOWIEK ma DOBRE SERCE. Respondenci używają najczęściej frazeologizmów *ma serce na dłoni* oraz *ma gołębie serce*. Pierwszy ze związków akcentuje otwartość oraz wrażliwość na potrzeby drugiego człowieka, natomiast drugi - łagodność i czułość. Również rzeczownik *dłoń* ze względu na swój wymiar kulturowy zyskuje znaczenie metaforyczne. Gest wyciągniętej ręki/dłoni jest bowiem symbolem otwartości na potrzeby innych.

¹¹ T. Krzeszowski, Wstęp do pierwszego wydania *Metafory w naszym życiu*, G. Lakoffa, M. John-sona, Warszawa 1988, s. 7.

¹² I. Nowakowska-Kempna, dz. cyt. s.167.

¹³ W nawiasach podano nr pracy. W wypowiedziach studentów poprawiono błędy interpunkcyjne oraz ortograficzne.

¹⁴ I. Nowakowska-Kempna, dz. cyt., s.186.

¹⁵ Tamże, s. 184.

Według 20% respondentów DOBREGO CZŁOWIEKA wyróżnia to, że ma on PRZYJEMNY TON GŁOSU. Por.

Jego głos jest ciepły i aksamity. Taki głos nie rozdrażnia, lecz uspokaja (14).

Wypowiada się spokojnie, nie podnosi głosu (26).

Dobry człowiek ma przyjemny ton głosu, co poprawia nastrój (37).

Zdaniem studentów DOBRY CZŁOWIEK nie podnosi głosu. Mówi spokojnie, a barwa jego głosu jest aksamitna, czyli miękka, co daje osobom, z którymi rozmawia, poczucie bezpieczeństwa oraz spokoju. Ciepła barwa dodaje też innym pewności siebie i wnosi radość.

Istotnym atrybutem DOBREGO CZŁOWIEKA jest CZYSTE SUMIENIE. Por.

Dobry człowiek jest człowiekiem prawym, takim o czystym sumieniu (25).

Kiedy myślę „dobry człowiek”, to widzę czyste dłonie. Być może dlatego, że takie dłonie świadczą o tym, że nie zrobiły niczego złego, co mogłoby je splamić (19).

Dobry człowiek żyje w zgodzie z własnym sumieniem, nie kłamie, nie oszukuje (47).

Zdaniem respondentów DOBRY CZŁOWIEK kieruje się w życiu wartościami pozytywnymi. Oznacza to, między innymi, że nie krzywdzi innych, nie łamie prawa. Jest uczciwy i szlachetny.

W opinii 30% studentów DOBRY CZŁOWIEK nosi KOLOROWE UBRANIA, głównie błękitne, jasnoniebieskie i żółte. Por.

Kiedy myślę, dobry człowiek, to widzę osobę ubraną w jasnoniebieską szatę, którą otacza łuna żółtego światła (13).

Taki człowiek ubiera się w jasne, kolorowe rzeczy, co oznacza jego pozytywne nastawienie do świata (16).

Dobry człowiek nosi ubrania żółte, jak słońce oraz błękitne, jak bezchmurne niebo (22).

Ostatnia z wypowiedzi nie jest chyba dla nikogo zaskoczeniem, gdyż Anna Wierzbicka, poszukując „uniwersaliów ludzkiego doświadczenia”, tylko dla kilku nazw barw przyjęła istnienie wzorców prototypowych. W przypadku barwy żółtej taką referencję stanowi SŁOŃCE¹⁶. Z kolei nazwa błękitny, która jest zapożyczeniem z języka łacińskiego (*blanchetus*), początkowo oznaczała zarówno ‘kolor błądy, wyblakły, jasnoniebieski’, jak i ‘kolor niebieski w ogóle’. Obecnie nazwę tę większość użytkowników języka polskiego uważa za synonim nazwy *niebieskiej*¹⁷, która wykazuje formalny oraz semantyczny związek z niebem. Na tę właśnie kategorię pojęciową wskazuje Wierzbicka jako na prototypową referencję nazw: błękitnej oraz niebieskiej¹⁸.

W znaczeniu wyrażenia *dobry człowiek* mieści się mocna konotacja tekstowa związana z LECZENIEM (LEKARZ, LEKARSTWO). Por.

Dobry człowiek pochyla się nad cierpieniem innych (31).

Potrafi być lekarzem, podnieść człowieka na duchu (4).

Dobry człowiek jest lekiem, który może zdziałać cuda (37).

¹⁶ Por. A. Wierzbicka, *The meaning of color terms: semantics, culture, and cognition*, „Cognitive Linguistics” 1990, 1-1, za: R. Tokarski, *Semantyka barw we współczesnej polszczyźnie*, Lublin 1995, s. 107.

¹⁷ Por. Tokarski, dz. cyt., s. 133.

¹⁸ A. Wierzbicka, dz. cyt., s. 120.

Taki człowiek sprawia, że czujemy się o wiele lepiej (33).

W ujęciu autorów cytowanych wypowiedzi dobry człowiek to LEKARZ, który z miłością pochyla się nad potrzebującym pomocy. Pomaga uśmierzyć ból. Dodaje sił do walki z przeciwnościami losu.

Według 15% respondentów DOBRY CZŁOWIEK to PODPORA. Por.

Taki człowiek wspiera drugą osobę (35).

Dobry człowiek to podpora (46).

Zestawienie DOBREGO CZŁOWIEKA z PODPORĄ odsyła nas do funkcji podpory. Jej zadaniem jest bowiem 'utrzymanie obiektu w stałej pozycji'¹⁹, co oznacza, że DOBRY CZŁOWIEK nie pozwoli innym *upaść na duchu*.

Około 10% studentów porównuje DOBREGO CZŁOWIEKA do ANIOŁA (STRÓŻA²⁰). Por.

Dobry człowiek to według mnie anioł uwięziony na ziemi. Jest na zewnątrz świetlisty, ale w środku pogrążony w bólu, ponieważ bardzo przeżywa zło tego świata (37).

Dobry człowiek jest jak anioł stróż, który pomoże i o nic nie pyta (33).

To taki anioł uwięziony na ziemi, na zewnątrz świetlisty, ale w środku cierpiący, ponieważ jest bardzo wrażliwy na wszelkie krzywdy (37).

To anioł, który pomaga i znika, nie czekając na odwzajemnienie dobra (13).

W rozumieniu studentów dobry człowiek ma cechy typowe dla anioła: jest wrażliwy na krzywdę ludzką, wspiera człowieka, podnosi na duchu, pomaga w trudnych sytuacjach i nie oczekuje niczego w zamian.

Innym rodzajem obrazowania pojęcia *dobry człowiek* jest ukazanie go jako PIERWIASTKA CHEMICZNEGO (radonu²¹), ponieważ *emanuje radością i niezwykłą energią*, która wyzwala chęć do życia oraz pokonywania problemów. Przypomnijmy, że radon, początkowo nazywany emanacją, w czasie rozpadu emituje promieniowanie o dużej zdolności jonizującej²².

Dobry człowiek konceptualizowany jest również w kategoriach SIEWCY, ponieważ zdaniem respondentów: *Rozsiewa wokół dobrą, pozytywną energię*. Zestawienie pojęć *dobry człowiek* oraz *siewca* nie jest przypadkowe. Siewca, rzucając ziarno, które trafia na podatną glebę, daje początek nowemu życiu. Sprawia, że ziarno może dać obfity plon. Z kolei spotkanie na życiowej drodze dobrego człowieka pozwoliło niejednej osobie na „zarażenie się optymizmem” lub zmianę stylu życia.

DOBRY CZŁOWIEK obrazowany jest także jako MAGNES²³. Por.

Dobry człowiek to magnes, który przyciąga do siebie innych ludzi. Ma się wrażenie, że spotkanie z nim nie było przypadkowe (26).

¹⁹ B. Dunaj, dz. cyt., t. 2, s. 75.

²⁰ Przypomnijmy, że w tradycji chrześcijańskiej anioł to postać niewidzialna, wspomagająca człowieka w działaniu. Por. *Słownik teologii biblijnej*, red. X. Leon-Dufour, tłum. K. Romaniuk, Poznań 1990, s. 540.

²¹ B. Dunaj, dz. cyt., t. 2, s. 223.

²² B. Dunaj, dz. cyt.

²³ Rzeczownik *magnes* oznacza 'ciało będące źródłem pola magnetycznego, mające właściwości przyciągania niektórych przedmiotów (z żelaza, niklu, kobaltu)'. Zob. *Słownik współczesnego języka polskiego*, red. B. Dunaj, Warszawa 2001, t. 1, s. 486.

Taki człowiek jest niczym magnes, ponieważ przyciąga ludzi (37).

Zdaniem studentów dobry człowiek, podobnie jak magnes, wytwarza wokół siebie charakterystyczną aurę, która sprawia, że inni ludzie chętnie przebywają w jego towarzystwie, lgną do niego.

W opinii respondentów DOBRY CZŁOWIEK to PSYCHOLOG. Por.

Dobry człowiek, jeśli zajdzie taka potrzeba, znajdzie czas, aby wysłuchać drugą osobę (31).

Dobry człowiek potrafi podnieść na duchu i doradzić. To taki psycholog (32).

Stara się ludziom zagubionym wskazać cel i sens życia (49).

Przytoczone wypowiedzi dowodzą, że DOBRY CZŁOWIEK konceptualizowany jest także jako PSYCHOLOG, ponieważ znajduje czas, aby innych wysłuchać i doradzić im, a tym samym 'przywrócić zdrowie psychiczne, równowagę wewnętrzną, spokój ducha'.

Studenci obrazują DOBREGO CZŁOWIEKA jako BALSAM²⁴. Por.

Dobry człowiek jest balsamem, mówimy o nim, że można go „do rany przyłożyć” (31).

Taki człowiek jest jak balsam, który koi rany (38).

Dobry człowiek, według respondentów, jest *balsamem dla duszy*. Potrafi przyspieszyć gojenie ran, które zostały zadane przez innych. Pozwala na nowo uwierzyć, że człowiek jest z natury dobry i można mu zaufać.

Według kilku respondentów DOBRY CZŁOWIEK to SCHRON, ponieważ chroni, osłania przed złem, daje więc poczucie bezpieczeństwa. Tę konceptualizację potwierdzają, między innymi, wypowiedzi:

Dobry człowiek nie pozwoli cię zranić, dlatego daje poczucie bezpieczeństwa (11).

Czuję się przy nim bezpiecznie, ponieważ mam świadomość, że mogę liczyć na jego pomoc i wsparcie (13).

W obecności dobrych ludzi, podobnie jak w schronie, człowiek czuje się bezpiecznie (33).

W opinii sześciu studentów DOBRY CZŁOWIEK to POWIERNIK i DORADCA. Por.

Taki człowiek nie tylko jest powiernikiem, ale też doradcą (36).

Dobrzy ludzie udzielają innym dobrych rad (40).

Dobry człowiek znajdzie czas, aby wysłuchać i doradzić (48).

Powyższe wypowiedzi dowodzą, że DOBRY CZŁOWIEK konceptualizowany jest jako DORADCA, ponieważ udziela rad / doradza, wskazuje właściwe wyjście z sytuacji. Potrafi ofiarować swój czas, aby wysłuchać drugą osobę i wskazać jej sposób postępowania.

Pojedyncze, ale ciekawe, poświadczenia mają takie metafory: DOBRY CZŁOWIEK to:

RZEŹBIARZ, ponieważ ma silną osobowość, wykonuje ciężką pracę związaną z kształtowaniem swojego charakteru. Ma również wpływ na kształtowanie innych osób (37).

AKUMULATOR, ponieważ ładuje innych radością i energią (42).

²⁴ Balsam to coś, co przynosi ulgę w cierpieniu, ukojenie. *Słownik współczesnego języka polskiego*, red. B. Dunaj, Warszawa 2001, t. 1, s. 39.

BUDOWLANIEC, *gdyż buduje i dowartościowuje innych, a nie niszczy* (3).

BADACZ, *ponieważ jest wnikliwym i baczny obserwator życia. Analizuje i wyciąga wnioski* (23).

CZŁOWIEK z NIEWIDZIALNYM PLECAKIEM, *z którego wydobywa „dobre słowa”, takie jak: proszę, dziękuję, przepraszam, może pomóc* (17).

LAS, *przy nim nie spotka cię nic złego ze strony innych ludzi* (40).

Słownictwo wyekscerpowane z wypowiedzi respondentów dowodzi, że wyrażenie DOBRY CZŁOWIEK otwiera miejsca walencyjne dla następujących czasowników:

DOBRY CZŁOWIEK:

NIESIE/WNOSI (m.in. pomoc, radość, spokój);

ZARAŻA (ale tylko optymizmem, radością życia);

POSZUKUJE (m.in. tego, co dobre w drugim człowieku);

POMAGA (innym);

UCZY (m.in. radości życia, wybaczenia, właściwego postępowania);

EMANUJE (radością, ciepłem);

OGRZEWA (innym swoim ciepłem);

WYBACZA (doznane krzywdy);

SZANUJE (drugiego człowieka, jego poglądy);

CHWALI (innym za ich osiągnięcia, właściwe wybory);

DAJE (siebie innym, radość);

CIESZY SIĘ (szczęściem innych, ich sukcesami).

Z przytoczonych związków wynika, że DOBRY CZŁOWIEK jest konceptualizowany także jako KTOŚ, KTO UCZY. Pokazuje właściwe wartości oraz dzieli się swoją wiedzą i doświadczeniem. Potrafi pochwalić za właściwe postępowanie, docenić drugą osobę, szanuje jej godność.

Z kolei związek *ogrzewa innych* potwierdza wcześniejsze spostrzeżenia, że DOBRY CZŁOWIEK konceptualizowany jest jako ŹRÓDŁO CIEPŁA / POJEMNIK Z CIEPŁEM. Ma bowiem w sobie tyle pozytywnej energii, że ona udziela się innym. Ciepło, które jest w nim, może ogrzać serca innych. Wyzwolić w nich chęć do życia i pokonywania problemów. Dobry człowiek przyciąga innych, dlatego też ludzie chętnie z nim przebywają. Unikają zaś tych, którzy „wytwarzają zimny klimat”.

Reasumując, DOBRY CZŁOWIEK wyróżnia się tym, że MA UŚMIECHNIĘTĄ TWARZ, OCZY, Z KTÓRYCH BIJE BLASK oraz CIEPŁĄ BARWĘ GŁOSU. DOBRY CZŁOWIEK konceptualizowany jest najczęściej jako ANIOŁ, PODPORA oraz CZŁOWIEK CZYNU (LEKARZ, SIEWCA), który EMANUJE RADOŚCIĄ i ENERGIĄ. Oczywiście, żadne z przywołanych pojęć nie jest tożsame z definiowanym *dobry człowiek*. Poszczególne struktury metaforyczne pozwalają jednak podkreślić wybrane aspekty tegoż pojęcia. Wypowiedzi studentów polskich dowodzą, że użyte przez nich metafory mają swoje źródło w doświadczeniu fizycznym oraz kulturowym. Obrazują bogactwo i złożoność świata oraz uświadamiają istnienie nowych, ale możliwych sposobów kategoryzacji pojęć i wyrażień. Przywołane metafory dowodzą, że widzenie świata jest zawsze czymś widzeniem, dokonywanym z określonej perspektywy, zatem doświadczenia ludzi wpływają na zmianę rozumienia pojęć.

URSZULA KOPEĆ

Linguistic image of a good man in students' utterances

According to 50 students of Institute of Polish Philology a GOOD MAN is characterised by a smiling face, eyes which radiate brightness and a warm tone of voice. A GOOD MAN is most often illustrated as an ANGEL, SUPPORT and a MAN OF ACTION (a doctor, a sower) who emanates joy and energy.